

24
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A/
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

20-12-1969

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Συγχρόνως ἀσχολοῦνται καὶ μὲ τὴν γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Ναι

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζονται εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; Εἰς μετὰ τὰ τῶν μοναστηρίων ἐργάζεται μὲ ἀμοιβὴν προϊόντα γεωργικά

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) ἐργάται μου Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

Ἀχρόζες μὲ λίγα χνῶρα εὐνήδως

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; εἰς εἶδος

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται : ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; Ἐχρη-
σιμοποιοῦντο ἐποχικῶς διὰ τὸ θέρισμα ἄνδρες καὶ γυναῖκες μὲ ἀμοιβὴν ἐλαφίον κοινὸν γῆμα

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; Ἐχρησιμοποιοῦντο
στὴν ἐντόπιον

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; Κατ' ἀρχὴν εἰς Μ. Ἀσίαν, μετὰ εἰς Ἀγγλῆτον, Ἀμερικὴν, Αὐστραλίαν κ.λ.π.

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς ὡς τεχνῖται κτίσται κ.λ.π.

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

*Ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον...
τὰ ἀναρρυμένα με κάπνισμα...
καλαμιῶν ὅπου ἔχιντο καὶ τὸ καρύ-
τερο κριθάρι...*

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. *περί τοῦ 1949-50* ..

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; .. *μετὰ τὸ 1950* ..

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; .. *Μονόφτερο. Ἐχρησιμοποιεῖται* ..

*το στὰ καλλιέργειὰ χωράφια ὡς καὶ
ἐν ἡμέρῳ Ἀνεξαρτήτου Δωρεᾶν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) .. *μετὰ τὸ 1955*
3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. *Μία χορτοκοπτική μετὰ τὸ 1952*

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

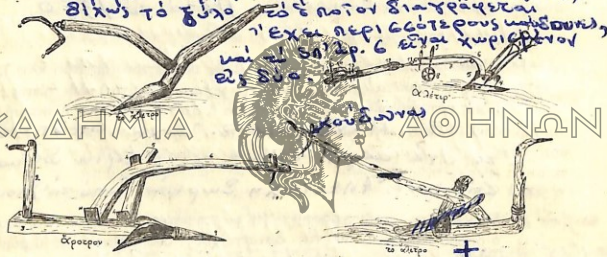
5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. τὸ κατασκευάζει καὶ τὸ κατασκευάζουν οἱ ἱδιοί.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου, εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφορὰ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
νιζόμενα ἐνταῦθα.

ἦτο τὸ ἴδιο καὶ τὸ παλαιὸν καὶ τὸ σημερινόν. τὸ ἴδιο μέτρησιν καὶ τὸ σημερινόν μετρησιν. διὰ τὸ δὲ ποῖον διαφέρειται

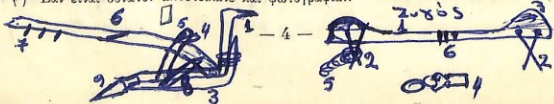
ἔχει περιστρέφους καθεστῆς, καὶ τὸ δὲ ἄρ. 6 εἶναι χωριστὸν εἰς δύο.

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. { χείρονα δι. 6. βούλα (2 τιμῆς) 1. Ζυγός.....
2. 7. Μηχανήρια 12. Ζευχάρι..
3. Κουντούρι.. 8. Μηχανήρια 13. Πεναιίδι
4. Παρασπῆδιον. 9. Χιτῆ. 14. Λοῦρα μέ. θειά
5. ... 10. 15. Ζευχοράματα
6. Λοῦριασμα (καρφά)

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἤτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τήν άροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφῆ-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Ἦτο καὶ εἶναι μιᾶς μορφῆς ὡς...
τὸ εἰκονιζόμενον

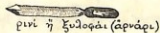
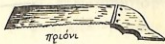
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου,.....

- 7) Ἔργαλεία διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

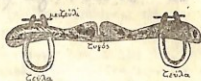
πριόνι, σκεπάρνι, τρυπάνι, άρίδα,
ξυλοφαῖ.....

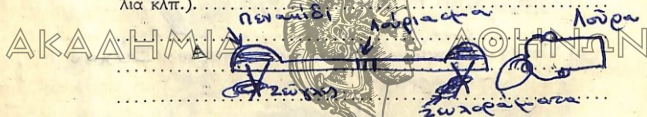
8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο -ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... βοεδια

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... Δύο

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖον

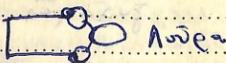
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζευλές, πιζεύλια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

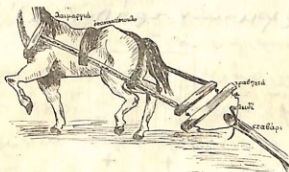
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... Λοῦρα ἐκ ξύλου καὶ σιδήρου

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον), 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄρου ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.

ἄνδρας, ὁ ἰδιοκτήτης
ἐπὶ τοῦ χωραφίου

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). Τὸ ποδοῦνται οὐ φεύγει ἐκαστέρωθεν τοῦ λαμποῦ τῶν βοδιῶν καὶ οὕτως μετὰ δένονται καὶ τὰ ξυλάρματα.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
τὸ ἴδιο καὶ τὸ ξύλινον ἀλλὰ ἀντὶ
διὰ τοῦδουνα χερσικοποιῶν εἶναι...

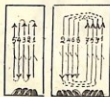
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
Μὲ σχοινί, δεμένον ἀπὸ τὰ κέρατα
μέχρι νὰ ἐκτεθῇ τὰ κέρατα καὶ
μετὰ τὰ ἀγίνων μόνα τους

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα: Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

ἔχιντο γὰρ τὸ πρόπον τοῦ ἐκλήματος
(α) καὶ διὰ τὰ εἰρηρῶν ἀλέξει μετὰ τὸν

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

περιφερειακῶν πρόπον (β).....

+ +

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); ἔχιντο καὶ γίνονται γὰρ χωρὶς
δ.α). κοινῶς σποριάς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μετὰ αὐλακίαν; Μετὰ αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶται ἄροτρον; ...τὰ βρέλια γὰρ.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μετὰ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ...καθ' ἑαυτῶν ὡς...
καὶ ἀνέμερον ἐστὶν καὶ μόνον, καὶ
πλαγίως ὅταν τὸ χωράφι εἴναι ἐκτετατό
χωρὶς.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... Σίτου, κριθαρίου, κ.λπ. ...

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Γιὰ ὄψινθη σπορά

γίνεται τὸ λεγόμενον νιάσιμο μὲ καὶ δύο φορές περὶ τὸν Νοέμβριον μὲ Δεκέμβριον καὶ μὲτὰ τὴν σπορὰν περὶ τὰ μέσα τοῦ Σεπτεμβρίου.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνεται καὶ γίνεται ἕνα εὐχρηστικὸν τὸ ποδάρι ὡς σχῆμα.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφελθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἄγρα-
νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Ἐπὶ ἕναν χρόνον.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; Τὸ σιτάρι μὲ ἕνα ἔξω καὶ ἕνῃ τὸ κριθαριὸν μὲτὰ τὸ νιάσιμο (εἰς ἀνωτέρω).

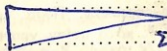
- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; τὸ σπαροβά-

νι.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; **Μὲ τὴν Σκίστρα**

ἢ αἰδηρὸν ἢ μὲ τὸ πῶδι

Σκίστρα

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); **Μὲ τὸν διατὸν περὶ**

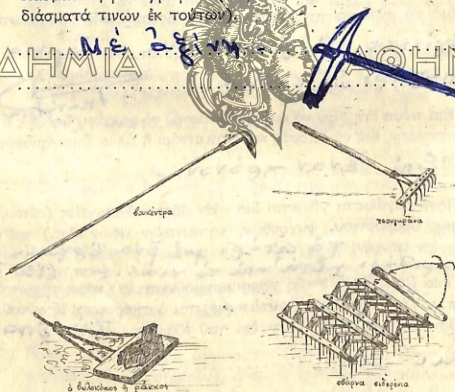
μὲ τὴν ἀξίνην πρὸς συρμαίνεσθαι ὄχρα

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρώτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Μὲ ἀξίνην

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Ἡ ἀξίνη καὶ ἡ τζάρα...
ὡς δευτέρου καὶ τὰ εἴδη αὐτῶν.
ἀντιστοιχῶς.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

στὰ ὄργωμα βοσκῶν σκαριὰδες (γυναῖκες)
πρὸς ἵσον ἐδωκὶν καὶ ἐπὶ κοινὰ διὰ τὸ εὐά-
γιστον τῶν δένδρων. Λέγονται σκαριὰδες καὶ
ἐργασίαι σκαριὰδῶν ἀρχαίων.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους. Τὰ κατὰ τὴν εὐρὴ καὶ τὴν ἀνὰ ἑρῆμην

γίνετο μετὰ τὸ ἄροτρον δι' ὅλα τὰ εἴδη

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. Διὰ ρόβη τὰ
κατὰ τὴν εὐρὴ καὶ τὴν ἀνὰ ἑρῆμην

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ, πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. Φυτεύοντο καὶ φυτεύονται ἐν αὐλάκις

ἐν τῇ τῇ ἀλγυνοζόρῳ ὅπου γίνεται προη-
γουμένως ὄργωμα μετὰ τὸ ἄροτρον καὶ ἐν συνε-
χείᾳ αὐλαίς μετὰ τὸ ἄροτρον καὶ φυτεύονται.

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερίσμου.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μὲ δρεπάνι
ἄνευ θόδωντων, τὸ μὲν σιτάρι μὲ τὸ ἐλμο-
νιφόρμενον εἰς σχῆμα-2, τὸ δὲ κριθάρι μὲ
τὸ ἐλμονιφόρμενον εἰς σχῆμα-3-...

σχῆμα-1-

σχῆμα-2-

σχῆμα-3-

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Οὐδὲν ἄλλο μὲς τοῦ θερισμοῦ ἦτο οὐτε
εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ τῶν δύο ἀνωτέρων
σχῆμα-2 καὶ σχῆμα-3- ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποια ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα)... Μὲ τὸ
δρεπάνι τοῦ θερισμοῦ τοῦ σιταριοῦ σχῆμα-2-
ἐν μέρει δὲ καὶ μὲ θόδα ὡς εἰς σχῆμα..

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλή ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Ὁ μαχῆ

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ἦτο καὶ εἶναι ξυλίνην...

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ά.) ... *Ὁ... χαλκισ... ὡς τὸν λένουν, δηλ. ὁ εὐδερκερξός...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἦτο καὶ εἶναι ἐν χρήσει ὁ ἀντικείμενος μετὰ τὰς χεῖρας, ἰδίως ἐπὶ ρεβιθία, γαυεῖς, κριθᾶρι μικρῷ ἀνασκήματος κ.τ.θ.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *τὸ... σίκαρι... εἰς ὕψος 15. ἑκατ., τὸ κριθᾶρι... εἰς ὕψος 8-10 ἑκατ. σῶν...*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ἔλεγοντο καὶ λέγονται ἀποδέρια ἢ ἀποδέρτα.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *τὰ τακτοποιοῦν οἱ ἴδιοι μετὰ τὸ θερίσμα ὅλοι τοῦ χωραφιοῦ, δηλ. φέρνουν τὰ χεριὰ καὶ τὰ μάνου χερσίντα, ἀφαιρῶν καὶ ἐν συνεχείᾳ δερᾶτια ἢ χοντάρια...*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τοποθετοῦνται μιά-μιά χερσὶ χωριστά. καὶ ἐπὶ τὸ τέλος μαζεύουν αὐτοὶ καὶ βαρύνει τὰς ζεύς στρωρῶν μάνου τὰ χοντάρια ἢ δερᾶτια.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται άγκαλιές. *Όνομαζόνται χερίαι, δέ ν. δ. ένον-
 ται, αλλή περὶώνονται όταν φυσῶ ἄερα.*

γ. Οί θερισταί.

- 1) Ποιοί θερίζουν : άνδρες και γυναίκες ; 'Υπῆρχον (ή υπάρχουν)
 θερισταί, οί όποιοί ήρχοντο ως επαγγελματίαι δι' αυτόν τόν
 σκοπόν από άλλον τόπον και ποιον ; *Ανδρες... και
 γυναίκες... Δέ ν. ὕπῆρχαν... οὕτε ὕπαρ-
 χον. Ἐπαγγελματίαι θερισταί...*

- 2) Πώς ήμείβοντο οὗτοι με ήμερομίσθιον (μεροκάματο) ή κατ'
 αποκρίτην (ξεκοπής). Ποία ήτο ή αμοιβή εις χρήμα ή εις
 είδος ; Τό ήμερομίσθιον ήτο μετά παροχής φαγητοῦ ή άνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τας πληροφορίας και την σχετικήν
 εις τόν τόπον σας ονοματολογίαν).....

- 3) Οί άνδρες ή αί γυναίκες έφερόν τι εις τās χείρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ίδία τῆς άριστερεῆς, κατά τόν θερισμόν ; 'Επίσης κατά
 την έναρξιν τῆς εργασίας την πρώτην ήμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εις την μέσην τοῦ σώματος διά νά μή αισθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νά μή πονῇ ή μέση των) ;.....

*οὕτε... οὕτε... ανδρες, οὕτε... αι... γυναίκες
 ἔφερον τι... εις τὰς χείρας... πρὸς προφύ-
 λαξιν... Δέ ν. περιεβάλλοντο τι... εις την
 μέσην τοῦ σώματος... των...*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; *Ναί.*

*Ἐπρόδεχον καὶ προέχουν νὰ μὴν εἶναι
χάθη φεγγαριοῦ, ὡς καὶ νὰ εἶναι ἀπαραι-
τήτως Δευτέρα ἢ Τετάρτη πρὶν τῆς ἐβδομάδος*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. *Ἐτραγουδοῦσαν*

*δίστιχα πού ἐκινῶριζον ἢ ἐψαλμῶν
μόνοι ἢ μόνοι. τῶν...*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας, στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάρον, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον. *Ὅταν προκύπτει νὰ τραγουῶν ὁ λαὸς*

*τοὶ ἀφήνουν ἓνα μέρος εἰς μία γωνία, γιὰ
νὰ τὸ θερίσουν τὴν Δευτέραν, τὰ
δὲ στάχυν ἂν' αὐτὸ τὰ μαζεύουν
ὅπου καὶ τὰ ἄλλα...*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Ἀμέσως... Ἄν' ὅτε ἡ μέρα μπροσέ-
της τὰ ἀφῆλιν καὶ τὰ ἀφῆλιν εἶναι
ἤλιο γιὰ νὰ ψηθεῶν αἵχο...*

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ πῶς τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινιά, μὲ σχοινιά κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Βάψουν καὶ βέρουν ἀπὸ πυροδότη, καὶ
 χοναῖμα φέρει ἀγκαλιές καὶ ὄνδρους
 βάψι. Μετὰ ἐπιχρῶν καὶ δὺο μέθυ -
 δένονται μὲ βέρουν πυροδότη. οὐδὲν
 ἐρχατοὶ δένοντας τὸ δερμάτι ὀρῶδες
 χονατίζι μὲ τὰ δὺο χόνετα ἐπὶ μέση
 τοῦ δερματιῶν πρὸς ἐκφυγετὸν λαυρὸν
 βαρβατοῦ (πῶς) γὰρ τὸ πᾶν ἐστὶν τῆς μετὰ τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Μαζεύονται εἰς δερμάτια καὶ μετὰ
 φέρονται εἰς θυμωλίες, κατὰ τὸ
 ἑλῶν...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἀπὸ τοῦ 1930

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ἡ Ἀνοιξιάτικη
τῶν Φεβρουάριου καὶ ἡ Χειμωνιάτικη
τῶν Ἀύγουστου...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *Μὲ τὴν Τεάουα...*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνήθιζτο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὴν
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σαῖον, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *Μὲ βίκον
καὶ ἄχριο τριφύλλι. Ἡ καλλιέργεια κλπ.
ἐγίνετο ὡς τοῦ κριθαρίου, αἱ δὲ ἄχρια
καὶ μὲτὰ τὸ ξέρισμα ἐμαφίζοντο εἰς
μαλὶ βεῖ.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *Ὁ βίκος καὶ τὸ τριφύλλι προκοῦν
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας). Ὁ ξήλων μὲν
τὰ λοβία (καρπός). περὶ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ
Ἰουνίου καὶ ἡ δύναμις τοῦ χόρετον...*
- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δεσίμων. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... εἰς τὸ χωράφι ...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκentrώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. Συνεκεντρώνονται εἰς θυρωρίαν εἰς χωράφι αὐτὸ ὅπου σταδιακῶς μεταφέρονται εἰς τὸν ἀλωνατόν κτλ. εἰς τὸ άλωνι πᾶν ἦτο βέβαιον ἔξω ἅπ' τὸ χωριό. —

2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον ὅταν ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως. Κηρύττα ἡ ἀλωνατορία. Ἡ τοποθέτησις γίνεται εἰς θυρὸν σταυροειδῶς.

3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σὰς ἀλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλωνι; Ὑπῆρχεν. — Ὁχι, ἐγένετο πάντα εἰς τὸ άλωνι. —

4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Ἐξω. Ἐντὸς τοῦ χωρίου. Ἐξω. Πᾶν νὰ τὸ βλεπῇ ὁ ἡγεὺς καὶ ὁ λαός. —

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ; ἔαν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἀνήκει εἰς Μίαν οἰκογένειαν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχίζει

Τούλιον καὶ λήγει περὶ τὰ μέσα Αυγούστου.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνα (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνα (με δάπεδον ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχεδιάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Εἶναι χωματῖνο

καὶ ἐπιστρώνεται με βουδιὲς ζαρω-
μένες με νερό.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκαστον ἐτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνα : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων)...

Καθαρίζεται με τὰ χούδου-
ρα (αἰσῖνα) καὶ ἐν συνεχείᾳ γίνεται
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου με βουδιὲς ζα-
ρωμένες εἰς νερό.

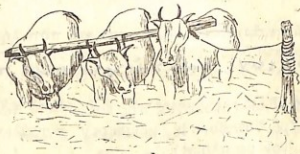
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἄλωνισμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Κυριακὴ 3 Τρίτη

Ἀπόγευμα γιὰ ν' ἀρχίσουν Δευτέρα ἡ Τετάρτη
πρωί το ἄλωνα εἶναι. Ἀποεῖχον ἐπὶ τὴν νύ-
κτα εἶναι χάραγμα.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἄλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Τὸ ἄλώνει εἶναι ἄνω στόλου. Τὰ
δεμάτια λύνονται καὶ σπυρρίζονται
δροιόμορφα εἰς ὅλο τὸ ἄλώνει.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεὶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουρας, δοικάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

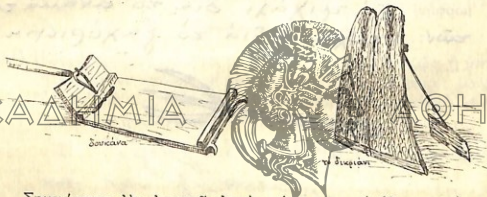
Τὸ ἄλώνισμα γίνεται ἐν βόδι καὶ
χαϊδούρια. Τὰ ζῶα δέν δένονται
παρὰ μόνον ἐπὶν ἀρχὴν μέχρι νὰ
εὐκταθῶσιν.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἄλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνιου. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλείς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

Δὲν δέονται, παρὰ τὸν αὐτὸν πλὴν
πρώτην χορὰν χιὰ καὶ συνήθειαν.

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγλυμομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ; Δὲν ἀπαντᾷ

ποιοῦται.

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; Ἀρχίζουν.

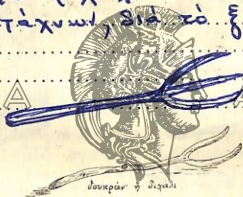
Εἰς 8 π.μ. καὶ τελειώνουν περὶ τὰς 2 π.μ.
ὁ αὐτὸς ἀμολοῦνται τὸ ξαχέρισμα -

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

τὸ τριχάλι διὰ τὸ ἀναμάτωμα
τῶν σταχυῶν, διὰ τὸ ξαχέρισμα κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

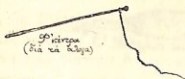
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; ... Ναι ...

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτὴν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ὁχι.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν Λέγεται ἀλωνέμα.

Ἀλωνίζονται δὲ καὶ μετὰ καὶ μιά
στρώσιον, ὥστε τὸ ἐπὶ πέντε γίνεται τὸ
ζαχέρημα.

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθῶν διὰ νὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπάρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. ποσπληνίδες, καλούμενοι ἀλωνοῦντες καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ αἰγὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν.

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ
καὶ τὸν ζῶα.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὁ κόπανος δὲν ὑπάρχει.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἀμπερὶ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

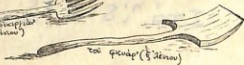
καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτόγραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ; ^{ᾠδὴ} ΟΧΛ -
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... ΟΧ!

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) Δ.Ε.Ι. ὑπάρχει ἐν

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Δ.Ε.Ι. ὑπάρχει (δικιργιάνι) ρα... ἀνομασία τοῦ σωρεῖνον (τέλτου) μ.ἐ. τὸ τριχάχι

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

ἔχῃ σκῆμα ἐπίρριπτο
Δὲν καρφώνεται εἰσὶν εἰς τὸν σωρόν.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο.. Μὲ τὸ φτυάρι,
καὶ μετὰ μὲ τὸ φτυάρι καθαρίζονται..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶς (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
Πάντα ἄνδρας καὶ γυναῖκα, ὅχι ἐξ ἑαυ-
τῶν. Ὁ ἕνας ἀρ' εἶναι μίᾳ μερίδι καὶ ὁ ἄλλος
ἀρ' εἶναι ἄλλῃ.
- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἶς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
Κόμπια καὶ κόντυλοι.
Ἀποχωρίζεται μὲ τὸ ρεμόνι.
Στὸ ἴδιον ἀλύνει.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

Ιζουρουχώνονται καὶ κηαίνον. εὐτό δ' αὖτις
δίκω. καὶ δεωδύχ, διὰ τὸ κρηθάρ. καὶ σιτάρι,
ὡς καὶ χιὰ τὰ κρηθέρματα δηλ. φαῖες, κου-
μα, κάρβα κ.λπ. Λέχεται δὲ καρπολώνεμα..

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (άνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

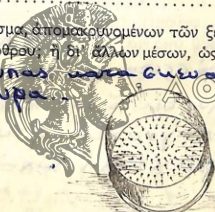
Μὲ τὸ ρεμόνι..

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ άνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

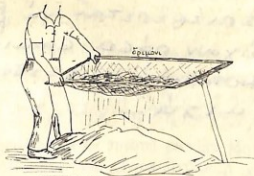
Γίνεται διὰ σιούνας κατὰ σιευαφένον
ἔντα τὰ κούδουρα..

κοσκίνο πάλιο δερμάτινο

κόφρος ἢ ἀριλόφος

ρεμόνι

νων μὲ ὁπὰς διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει, ἐργαλείων καὶ σκευῶν) **Μετὰ τὸ ἄνθρακα**

καὶ τὸ σφυρίσμα τὸ σερῶν. Ἀπὸ τὸ ρεῖον, ἐν συνείδει ἁπολυνθεῖ γρίψμα, καθάρισμα καὶ ἄλλα εἰς χαϊδουρόφυλον. Καθεστῆκε γὰρ νὰ θεωρηθῇ νομισματικόν ἔπαιον νὰ ἔχη χαϊδουρόφυλο ὅπου ἐπρωϊκίται ὁ δὲ πρῶτος ὁρῇ.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φυτᾶρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; **Ναί. - Μὲ τὸ φυτᾶρι.**

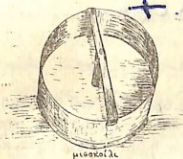
Χαράσσεται μὲ τὸ σταυρὸς ὁ ὁποῖος καλῶνται αἱ τοὶ σωροὶ. Ἐμπηγνύεται φυτᾶρι, ἁπολυνθεῖ δὲ προσεχῆς εὐχαριστήριον τοῦ γεωργοῦ.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. **Τὸν τοῦ βασιλέως ἁρέων καὶ δὲν ἐμπιέρεται. καὶ ξυμῶν δὲ νὰ προλῦγαν νόθε. Γαμὰ δὲ γίνονται. Ὅς περὶ αὐτοὶ εὐχόνται στὸν γεωργὸν χίλια μιλᾶ.**

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ὀὐδεμίαν δοξαλίαν... ἡ μέτρηση γίνεται μετὰ τοῦ καφίτζι χωρητικότητος $3\frac{1}{2}$ μιζών ὡς τὸ τοῦ σχήματος μετῶρεν

μικροκοίλι

κούλλος

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλάκιatico,
γ) τὸ γνοψιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μετὰ τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

Τὸ καφίτζι χωρητικότητος $3\frac{1}{2}$ μιζών ὅμοιον μετὰ τοῦ μικροκοίλι.

- δ) Κατεβήχυντο τὸ ἄχυρον εἰς περίπτωσιν ποῦ ἔαχεν εἰς τὸν οὐκὸν... ξένον...

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρωνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... Εἰς ἀκρωῖνα δῖνα
ἐπὶ δακτύλῳ ἐνὶ ἡμῶν

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Μετὰ τὸ ἀλώνισμα

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπίσθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Κατὰ τὴν Μ. Παρασκευὴν καὶ κατὰ
τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα (Κάψιμο
τοῦ Ἰ. Ἰούδα) ἡμέραι, πρὸ τοῦ 1920 δὲ καίμακα
τὸν ἐσπερινὸν τοῦ ἁγίου Ἰωάννου - 29 Αὐγούστου.
Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; Εἰς τὸ προ-
αὔριον τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν Μ. Πα-
ρασκευὴν καὶ Μ. Κυριακὴν μετὰ τὴν
Ἐκκλησίαν. Κατὰ τὴν 29 Αὐγούστου
ἔρχετο πρὸ τοῦ 1920 εἰς τὸ προαὔριον
ἔθιστον τῆς Ἐκκλησίας μόνον εἰς Μετ. χωρίον

- 2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Καταφανός.....

- β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

Παιδιὰ τοῦ Σχολείου.....

- 2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; Τὰ παιδιὰ.

τὰ κλέπτουν ἀπὸ τῶν αὐλῶν τῶν
στεινῶν.....

- 3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ παιδιὰ ἐκτρέφονται τὸ αὐ-
τὸ καὶ κλέπτουν αὐτὰ καὶ τὰ
ρίχνουν ἐπὶ τὸν καταφανόν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα. Οἱ μεγάλοι καὶ τὴν

Μ. Παρασκευὴν προσέχοντες ἐπὶ τὴν ἑκκλη-
σίαν, ἐν τῇ τὰ παιδιὰ ἀπὸ τῶν θυμῶν
ἀκούει. Μὲ τὰ μόντε εὐφραίνει τὸν κα-
ταφανόν.....

- 2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Καθὼς ἀνάβει ἡ φωτιά τὰ παι-
διὰ κάνουν τὰ ἀγρότερά πηδήμα-
τα τοῦ καταφανοῦ.....

- 3) Τι καίονται εις τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Φρύγανα, καὶ ξύλα...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) Κατὰ τὴν Λαμπρὴν

Κυριακὴν ἢ Δευτέρην Ἀνάστασιν καίεται τὸ
ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα διὰ πυροβολισμῶν
εἰς χωρίον λευκάδια, καὶ διὰ φωτιῶν εἰς
μεγάλαν χωρίαν.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Κρεμάσκει τὸ ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ἀπὸ
τὸν λαὸν μὲ σῆμα, περιχίνουσι πέτ-
ρὲλαια καὶ ἀνατίθεται (τῇ νύκτι)
Παλαιότεροι ἐκπορεύοντο μὲ κινητή-
ρι ἐμπροσθεν τῆς πόλεως κοινῶς παριού-
ντα μέχρις αὐτοῦ ἔρραζε τὸ ἄχυρον μὲ
τὸ ὅποιο γεμίζοντο τὰ ὁμοιώματα τοῦ
Ἰούδα..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἰ. Ἐκδοκὴ

Ἀποχωρῶν τῶν κατοίκων Νήσον Τήλου ἀπὸ τῆς Σπορᾶς τῶν
δημητριαῶν μέχρι τοῦ ἀγωνισμοῦ καὶ τῆς ἀποδημιεύσεως
αὐτῶν. -

Ἰ. Ἐκδοκὴς ἐκδοκῆς, διεπιστώθη ὅτι αἱ συνθήκαι αἱ
ὅποιαι ἐπιμαρτυροῦν σήμερον καὶ εἰς τὰ δύο χωρία τῆς νήσου Τή-
λου τοῦ Νομοῦ Σποδίου εἶναι σχεδὸν αἱ ἴδιαι μὲν τὰς ἐπιμαρτυ-
ράς πρὸ τοῦ 1920. Κατωτέρω ἀναγράφονται αἱ ἀποχωρῶν τῶν
κατοίκων διὰ τὸν κῆρυκα ἑνὸς ἔτους ἐν συντομίᾳ, καθ' ὅτι
τὸ ἔρρωματολόγιον συμπληρωμένον ὡς εἶναι βίδει πεπο-
μερίαις τούτων. - Οἱ κάτοικοι κατὰ τὸ πλεῖστον γεωργοὶ καὶ κτη-
νοτρόφοι κατὰ μὴν Δεκεμβρίου προσέρχονται εἰς τὴν Ἑλλά-
δα ὅπου περὶ τὴν ἀγίασιν ὑπὸ τοῦ ἑρέως διὰ τὴν ἐφορίαν
τῆς γῆς, κρημνίζονται ἀπὸ τῆς ἐφορίας ἐπὶ τῶν δια-
φορῶν δημητριαῶν πρὸς ἀγίασιν. ^{καὶ ἀναρρῶνται} Μετὰ τὸ πέραν τῶν ἀγία-
σιν καὶ τῆς παραγωγῆς πρὸς τὸν κῆρυκα παίρνει ἕνατος
ἀγίασιν διὰ τοῦ ὁποῖου παντίζονται τὸν ἐπὶ τὸν ἑρέως, τὰ γῆα διὰ
τῶν ὁποῖων ὀρχόμενοι τὰ χωράγια τῶν, ὡς καὶ τὸ χωράγι εἰς
τὸ ὁποῖον δὲ μὴ ἐνῆλθεν τῆς σπορᾶς. - Ἐπίσης διὰ τοῦ ἀ-
γίασιν παντίζονται καὶ τὰ μέλη ἑκάστης οἰκογενείας. -

Μετὰ τὸν ἀγίασιν ἐπαυλοῦται ἡ σπορά διὰ τῶν κατα-
γραφόμενων μέσων καὶ συνθηκῶν εἰς τὸ ἔρρωματολόγιον,
τὸ ὁποῖον συνεληφώθη ὑπὸ τοῦ διδασκάλου κ. Κωνσταντίνου
Ἰωάννου τοῦ Κων/του, ἀπὸ τῆς 12-19 Δεκεμβρίου 1969, βάσει
τῶν παροχοῦν τὰς ὁποίας συνεκέντρωσε παρὰ τῶν κατω-
τέρω ἀναγραφόμενων κατοίκων τῆς νήσου, ἀπάντων ἑντοπίων.

α) Μορφυνοῦ Ἰωάννου τοῦ Νικητα, ἔτῳ 55, ἐπαγγέλματος
γεωργοῦ, ἐκ Λευαδίων Τήλου, ἀποχοίτου τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου

β) Σακελλαροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Κυρίου, ἔτῳ 61, ἐπαγγέλ-

ματος γεωργου υπηναεργον εν Μειβαδίων Τήλον, απογοι του
του Δημοτικού Ιχορείου..

δ) Χατζημάρκου Μιχαήλ του Γεωργίου εν Μεγάλον Χωριον Τή-
λον, ετών 41, επαγγελματίας γεωργού, Ε' Δημοτικού..

Δέον να επιεισθῇ ὅτι τὸ κορυφαῖον ρόδι μετὰ τῶν σπό-
ρων πρὸς ἀγριασθὲν θραύεται εἰς τὸν πρῶτον ἄκρον τοῦ δά-
δρυκαδῆ πιεζέοντες ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον δά' ἔχουν μεγα-
λυτέρην ἔφοδον..

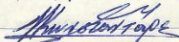
Μετὰ ταῦτα ἑπαπολογεῖ ἡ σφοδρά χωρὶς καὶ τίκουσα τὸ
ἀφροσυνείηστον, ἥτις περατοῦται περὶ μῆταν Ἰανουάριον με-
φεβρουάριον -- Κατὰ τὸν Ἰούνιον ἀρχίζει τὸ θέρμα
τῶν σπορῶν μετὰ τὰ παραγραφέντα εἰς ἑρωτηματο-
λόγιον μέσα καὶ μετὰ τὴν διαφοράν συνήθειαν αἱ σποῖται
ἐπὶ τῇ ἔχοντι γραφεῖ εἰς τὸ ἑρωτηματολόγιον..

Ἀπολογεῖται τὸν τὸ ἀγριασθὲν, διαφέρουσα καὶ ἡ
ποδημεία τῶν σπορῶν σύμφωνα μετὰ ὅσα ἀναγεί-
χονται εἰς τὸ ἑρωτηματολόγιον. Ἐν τοῦ κορυφαίου
ὅσῳ λαμβάνεται περὶ μὲν διακρίνεται πρὸς δια-
φορὰν τῶν ἡμῶν, μετὰ δὲ σπορὸν καὶ ὁ διακρίνεται
διὰ τῆς ἀνάγκης τοῦ γεωργού..

Ὅσοι ἀφορᾷ τὸ ἀναμφα τῆς πυρᾶς εἰς τὴν νῆσον
τῆλος συνέβαινον καὶ συμβαίον ὅσα ἀναγράφονται
εἰς ἑρωτηματολόγιον καὶ ὡς περιγράφονται ταῦτα..

Ἐν Μεγάλῳ Χωρίῳ Τήλον τῇ 20/12/69

Ὁ Διότης τοῦ Ιχορείου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ